

Rapport fra Konservatorskolens aftagerpanel 2015

Aftagerpanelet blev sammensat og etableret i maj 2013. Aftagerpanelets mål er at rådgive Konservatorskolens rektor om uddannelsens kvalitet og relevans for samfundet samt skolens udvikling.

Panelet består af:

Michael Højlund Rasmussen (fmd.) ledende konservator, Konserveringscenter Vest, Ølgod

Rikke Bjarnhof, enhedschef, Nationalmuseet Bevaring & Naturvidenskab

Lars Brock Andersen, ledende konservator, Museernes Bevaringscenter, Skive

Marie Vest, bevaringschef, Det Kongelige Bibliotek

Jørgen Wadum, bevaringschef, Statens Museum for Kunst

suppleret af

Konservatorskolens fagleder, Mikkel Scharff og institutkoordinator, Christina Lund.

Desuden har rektor ved KADK, Lene Dammand Lund deltaget i næsten alle møder

Der har i 2015 været afholdt 4 møder samt et fælles møde med de 2 øvrige aftagerpaneler på KADK

Beskæftigelsessituationen

Den seneste udgave af RKU's beskæftigelsesoversigt behandler flere aspekter af dimittendernes beskæftigelse og ledighed fra alle landets arkitekt- og designskoler herunder KADK's 3 skoler. Tallene viser igen i år det samme billede som tidligere, nemlig at Konservatorskolens dimittender har den højeste beskæftigelsesprocent både, i forhold til dimittendledigheden og med hensyn til, hvor hurtigt, de opnår fast beskæftigelse.

Aftagerpanelet tager resultatet af beskæftigelsesoversigten til efterretning og bemærker, at der med disse tal næppe kan være tvivl om efterspørgslen på konservatorer, selvom statistikken ikke siger noget om, hvilke faglige discipliner der er større eller mindre afsætning på og ej heller registrerer hvor mange af dimittenderne, der opnår beskæftigelse uden for faget. Det kunne være lærerigt at vide noget mere herom.

Der er blandt aftagerne desuden en bekymring for, at der måske ikke uddannes nok konservatorer, idet man i nogle dele af landet oplever, at antallet af danske ansøgere til faste stillinger er meget lavt.

Dimensioneringen på KADK og dens mulige konsekvenser

Den tydelige forskel på beskæftigelsestallene for konservatorer modsat de to andre erhvervsgrupper er årsagen til, at Konservatorskolen er blevet friholdt fra den dimensionering af arkitekt- og designuddannelserne, som netop er blevet vedtaget af regeringen efter oplæg fra den forrige regering. Med regeringens beslutning om ikke at følge det rådgivende udvalgs anbefalinger af en dimensionering på henh. 10 % og 20 % af arkitekt- og designuddannelserne har uddannelsesministeren valgt at øge dimensioneringen til 30 % for begge uddannelser fordelt over en årrække. De tre skolers aftagerpaneler har samlet adresseret det besynderlige i, at ministeren vælger den hårdest tænkelige dimensionering, og at det finder sted på baggrund af forældede statistiske oplysninger i en tid, hvor netop dansk arkitektur og design er i vækst på både nationale og internationale markeder.

Sammenholdt med regeringens beslutning om at indføre et omprioriteringsbidrag på 2 % hvert år over de næste 4 år (i 2019 svarende til 16 mill. kr.) står KADK i en situation, hvor det skønnes, at den nødvendige omstrukturering, som disse forhold må medføre, ikke kan undgå at påvirke strukturen og kvaliteten af uddannelsen på Konservatorskolen.

Hvor det således var hensigten, at Konservatorskolens økonomi skulle sikres stabile rammer gennem fusionen med arkitekt- og designuddannelserne i KADK, kan faget nu imødesee en situation, hvor Konservatorskolen rammes af strukturelle udfordringer netop som følge af ændrede forudsætninger for samme fusion. Det opfattes af aftagerpanelet som u hensigtsmæssigt, hvis Konservatorskolen således skal se frem til at være dårligere stillet efter en fusion, der netop skulle give stordrifts- og synergifordele på længere sigt.

Derfor ønsker aftagerpanelet, at der iværksættes konkrete tiltag til, at Konservatorskolen i højere grad kan drage fordel af synergierne, og at man f.eks. åbner mere op for deltagelse i KADK's samlede undervisning, hvis det er fagligt muligt og relevant. For at kunne udnytte synergierne ved fusionen i KADK bedst muligt, vil det være hensigtsmæssigt, at det fysiske undervisnings- og forskningsmiljø opgraderes ved en sammenflytning med de øvrige skoler på Holmen, således at KADK i fremtiden vil fremstå som en fysisk helhed. I den forbindelse finder aftagerpanelet, at Konservatorskolens laboratorier og udstyr må opgraderes, så det modsvarer tilsvarende institutioners forhold på internationalt niveau. Med disse tiltag vil der formentlig også kunne opnås yderligere stordriftsfordele på det faglige og det administrative område, som det ikke tidligere har været muligt at høste.

Egne phd stipendier på KADK

Konservatorskolens lærerstab afspejler den udvikling, skolen har gennemgået som en relativt ny uddannelse, og det viser sig ved, at over halvdelen af lærerne er over 60 år. De skal om få år erstattes med nye forskningsuddannede lærerkræfter, og her bliver det tydeligt, at Konservatorskolen i den grad savner muligheden for administration af egne phd stipendier. Det har gentagne gange vist sig, at der er kandidater med evner og lyst til phd-studiet, men at de har måttet opgive p.g.a. manglende finansiering. Der er på nuværende tidspunkt ganske enkelt **ikke** nok relevante phd uddannede til, at man vil kunne besætte de stillinger, der bliver ledige, når nævnte lærere går fra. Det haster således med at få allokert midler til, at KADK kan udbyde phd-stipendier inden for konservering.

En løbende opkvalificering af lærerne til phd niveau er en helt nødvendig forudsætning for den forskningsmæssige udvikling af konservatorfaget, således at Konservatorskolen fortsat vil kunne markere sig internationalt og tværfagligt til gavn for bevaringen af vores kulturarv.

Hvordan de omtalte stramninger og udfordringer af KADK's økonomi vil kunne få betydning for Konservatorskolens uddannelsesstilbud vil meget snart blive undersøgt, og det er aftagerpanelets holdning, at vi i forlængelse heraf bør være parat til at se nærmere på, om Konservatorskolens uddannelses- og afdelingsstruktur er tidssvarende. Men måden indsatsen prioriteres på i undervisningsudbuddet, forholdet mellem bachelor- og kandidatuddannelserne samt Konservatorskolens interne organisering, som en del af KADK bør indgå i overvejelserne. Målet skal være at fastholde uddannelsens høje kvalitet og faglige bredde.

Praktik

Aftagerpanelet har diskuteret, om det er muligt og hensigtsmæssigt at flytte den eksisterende mulighed for uddannelsespraktik fra konservatoruddannelsens kandidatdel hen på bachelor-delen. Der er en vis interesse for det i aftagerkredsen, men man ser gerne, at det ikke sker på bekostning af andre undervisningstilbud på bachelordelen. Emnet er komplekst og bør indgå i de kommende diskussioner om Konservatorskolens fremtidige struktur.

Konservatorskolens bidrag til efteruddannelsen

De fleste konserveringsrelevante efteruddannelseskurser varetages af Konservatorernes Efteruddannelsespulje (KEP) i samarbejde med Organisationen Danske Museers (ODM) efteruddannelsessekretariat. Konservatorskolens lærere har ikke timer nok til at udbyde kurser udover dagunderundervisningen. Aftagerpanelet vil gerne diskutere, hvilke muligheder der er for, at KADK samlet set bedre kan bidrage til efteruddannelsen af konservatorer. Den diskussion har vi indledt ved at invitere ODM's uddannelseschef, Jacob Buhl-Jensen til et indledende møde, for at panelet kunne få en status på aktiviteterne p.t. Diskussionerne herom vil fortsætte i det kommende år.

Aftagerpotentialet

I forlængelse af aftagerpanelets arbejde i 2014 har vi det forløbne år forsøgt at danne os et indtryk af de forskellige linjers aftagermæssige potentiale. Det har været hensigten at undersøge i hvor høj grad undervisningstilbuddene matcher de forventninger, der er i aftagerkredsen – særligt den del som ikke er direkte repræsenteret i aftagerpanelet. Vi vil gerne sikre en forventningsafstemning med de repræsentanter hvis specifikke faglighed ikke umiddelbart er repræsenteret i panelet for på den måde at få et sikkert grundlag for dialogen med Konservatorskolen også på de områder, hvor panelets medlemmer ikke kan øse af egne erfaringer.

Der har været et møde omkring situationen på monumentalkunstmrådet, hvor de store offentlige aktører er Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme og kommunerne med deres kunstsamlinger og kunst i det offentlige rum. Aftagerpanelet har mødtes med og interviewet Katja Sonne Hansen, Aalborg Kommune og Mette Marciniak Styrelsen for Slotte og Kulturejendomme som repræsentanter for begge kredse og konstateret en vis kritik. Det var ikke så meget uddannelsens indhold, som det er konservatorernes tilgang og dannelsesmæssige forudsætninger, omverdensforståelse og materialemæssige bredde, der blev kritiseret. Samtidig peger aftagerpanelet også på, at der er potentielle aftagere, som burde være opmærksom på deres behov for konservatorer.

Det samme blev der givet udtryk for på et møde med 4 repræsentanter for diverse grene af det private konservatormarked: Tom Egelund, Nordisk Konservering, Brit Christmas-Møller Konserveringsværkstedet, Anders Rørvig Abildgaard, Abildgaard Konservering og Snedkeri og Elisabeth Gram Christensen, Møbeltransport Danmark. Her hyldes uddannelsens faglige (og især teoretiske) kvalitet igen, men der slås ned på en manglende parathed til at løse opgaver hurtigt og effektivt med fokus på kunden og en tilsvarende manglende ydmyghed overfor de håndværksmæssige udfordringer. Der var således primært tale om et holdningsproblem, som relaterer sig til de studerendes generiske kompetencer – altså alle de spørgsmål og forhold der komplementerer det at kunne konservere og restaurere kulturarvsgenstande.

Aftagerpanelet kan på baggrund af de seneste møder med repræsentanter for faget konkludere, at Konservatorskolen for størstedelen leverer gode resultater på den faglige bane og at dimittenderne er eftertragtede, men at der er behov for at udvikle de studerendes generiske kompetencer. En øget bevidsthed om de politiske, økonomiske og markedsmæssige forudsætninger for fagets virke efterspørges i dag også fra de studerede selv. De studerende spørger tillige efter rådgivning om, hvordan man selv kan påvirke situationen og øge ens jobmuligheder – og hvor der er uopdyrkede områder med potentielle jobs. Det er vigtigt, at de studerende udvikler en forståelse af de faglige miljøer og sammenhænge de forventes at træde ind i efter endt uddannelse – en omverdensforståelse, der rækker ud over det rent konserveringsfaglige.

Konservatorskolen har allerede fuldt de studerendes spørgsmål op ved afholdelse af to dages karrierevejledning, som fremover skal omfatte alle studerende. Aftagerpanelet hilser det gode initiativ velkomment og peger samtidig på, at det fremover evt. samordnes med eller afvikles under inspiration af tilsvarende initiativer fra de to øvrige skoler og med fokus på ovennævnte forhold. Panelet vil følge udviklingen og evalueringen af dette initiativ med stor interesse.

Michael Højlund Rasmussen

Formand for aftagerpanelet